

⁷ Про затвердження Порядку реєстрації страхових агентів, які мають право здійснювати посередницьку діяльність з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, у Моторному (транспортному) страховому бюро України : розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 18 квітня 2013 р. № 1270 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0760-13/conv>

⁸ Про затвердження Кваліфікаційних вимог до страхових агентів, необхідних для здійснення посередницької діяльності з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 23 липня 2013 р. № 2401 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1398-13>

⁹ Про посередництво у страхуванні : директива 2002/92 ЄС Європейського Парламенту та Ради від 9 грудня 2002 р. // Official Journal. – L 9. – 15.01.2003. – Р. 3–10.

¹⁰ Про внесення змін до деяких законів України та виклад Закону України «Про страхування» у новій редакції : проект Закону від 6 вересня 2009 р. № 5199-VI : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=42141

¹¹ Господарський суд міста Києва : рішення від 10 вересня 2010 р. № 33/522 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/> ; Господарський суд міста Києва : рішення від 5 листопада 2009 р. № 4/540 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

Резюме

Головачова А. С. Проблеми правового становища страхових агентів.

У статті встановлено деякі проблемні аспекти правового становища страхових агентів в Україні та наведено шляхи їх вирішення. Виявлено особливості провадження страховими агентами своєї господарської діяльності, а також розроблено окремі пропозиції внесення змін та доповнень до чинного законодавства України щодо запровадження обов'язкової реєстрації страхових агентів.

Ключові слова: страховий агент, господарська діяльність, правове становище, реєстрація, кваліфікаційні вимоги.

Резюме

Головачова А. С. Проблемы правового положения страховых агентов.

В статье установлены некоторые проблемные аспекты правового положения страховых агентов в Украине и приведены пути их решения. Выявлены особенности ведения страховыми агентами своей хозяйственной деятельности, а также разработаны отдельные предложения внесении изменений и дополнений в действующее законодательство Украины о введении обязательной регистрации страховых агентов.

Ключевые слова: страховой агент, хозяйственная деятельность, правовое положение, регистрация, квалификационные требования.

Summary

Golovachova A. The issues of the legal status of insurance agents.

The paper establishes some problematic aspects of the legal status of insurance agents in Ukraine and proposes how to solve them. The paper defines the features of business activities conducted by the insurance agents and proposes some amendments and supplements to the current legislation of Ukraine regarding introduction of mandatory registration of insurance agents.

Keywords: insurance agent, business activities, legal status, registration, qualification requirements.

УДК 346.12

Р. Л. ГОРДІЄНКО

Роман Леонідович Гордієнко, аспірант Київського університету права НАН України

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗДІЙСНЕННЯ КОНСАЛТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Необхідність правового переосмислення здійснення консалтингової діяльності в сфері охорони здоров'я зумовлена тим, що упродовж тривалого часу вивчення питань особливостей надання інформаційних і консультаційних послуг (консалтингу) не викликало інтересу в цивільній та господарсько-правовій доктрині. Ситуація, що склалася, пояснюється насамперед станом вітчизняної економіки та сфери охорони здоров'я, що були отримані у спадок від командно-адміністративної системи, де значна частина послуг такого роду надавалася на безоплатній основі.

Сучасний стан розвитку соціальних сфер характеризується інноваційною спрямованістю. Перехід від постіндустріального суспільства до суспільства інформаційного зумовив різке зростання попиту на інформаційні й консультаційні послуги і сформував нові погляди на роль інформації в розвитку суспільства.

Водночас ні в науковій літературі, ні в нормативно-правових актах досі немає єдності думок у розумінні змісту консалтингової діяльності, порядку та принципів їх надання.

У сучасних умовах інтеграції України до світового економічного середовища розвиток консалтингової діяльності набуває великого значення. У нових умовах господарювання виникають відносини, які прямо не передбачені законодавством, але потребують спеціального правового регулювання, зокрема, і в межах господарського законодавства. Такими відносинами є відносини з надання консалтингових послуг у сфері охорони здоров'я.

Наразі зазначена галузь перебуває в стані започаткування, наукову цінність мають дослідження ретроспективи розвитку консалтингової діяльності, встановлення обґрунтованого підходу до визначення поняття, видів, правової природи та економічної сутності консалтингової діяльності в сфері охорони здоров'я як виду господарської діяльності і консалтингової послуги у сфері охорони здоров'я, консалтингового договору у сфері охорони здоров'я, функцій та принципів здійснення такої діяльності для встановлення найбільш повного й належного її законодавчого регулювання.

На сучасному етапі прикметною є проблема відсутності у законодавстві спеціальних норм, які б належним чином регулювали консалтингові відносини в цілому і у сфері охорони здоров'я зокрема відповідно до сучасних викликів. Практика господарських відносин свідчить про необхідність такої регламентації, оскільки все поширенішими стають практичні проблеми у діяльності суб'єктів господарювання та життєдіяльності фізичних осіб, спори між суб'єктами господарювання щодо надання консалтингової послуги у сфері охорони здоров'я та можливої відповідальності в разі її порушення.

Нові завдання перед консалтинговою діяльністю у сфері охорони здоров'я поставлено у Проекті розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції побудови нової національної системи охорони здоров'я України», який розроблено Міністерством охорони здоров'я України на виконання доручення Кабінету Міністрів України¹.

До основних проблем системи охорони здоров'я в Україні, що обумовлюють необхідність оновлення існуючої нормативної бази, належать значно нижча порівняно з іншими європейськими країнами середня тривалість життя та високий рівень інвалідизації населення, зумовлені високим рівнем захворюваності на серцево-судинні, судинно-мозкові, онкологічні хвороби, цукровий діабет, туберкульоз, ВІЛ-інфекцію/СНІД тощо, неефективна структура управління системи охорони здоров'я та недосконалість сучасних механізмів фінансування, розпорошеність та нераціональне використання наявних у ній ресурсів, дефіцит кадрів внаслідок знищення соціального престижу медичної професії, відсутність мотивацій до поліпшення якості та підвищення ефективності медичної допомоги.

На вирішення цих проблем спрямована реалізація положень зазначеної Концепції побудови нової національної системи охорони здоров'я України.

Розв'язання окреслених завдань видається ефективнішим, якщо їх аналіз та запропоновані шляхи реалізації будуть формуватися на основі «зовнішнього консалтингу» – аутсорсингу. Такий підхід надає можливість уникнути зловживань та побудови корумпованих схем.

Отже, викладемо авторське розуміння консалтингу і аутсорсингу у зазначеній сфері.

Досить поширеною є позиція, відповідно до якої консалтинг – це повний або частковий аутсорсинг (передача іншому суб'єкту господарювання базових бізнес-процесів компанії) в інтелектуальній діяльності клієнта. Консалтинг спрямований на передачу традиційних неключових функцій юридичної особи (таких, як бухгалтерський облік або рекламна діяльність, маркетингова політика тощо для непрофільних компаній) зовнішнім виконавцям – аутсорсерам, висококваліфікованим фахівцям сторонньої фірми².

Консалтингом є вид діяльності, основне завдання якого націлено на аналіз, обґрунтування перспектив розвитку й використання науково-технічних та організаційно-економічних інновацій з урахуванням предметної сфери і проблем клієнта. Консалтинг вирішує питання управлінської, економічної, фінансової, інвестиційної діяльності організацій, стратегічного планування, оптимізації загального функціонування компаній, ведення бізнесу, дослідження та прогнозування ринків збуту тощо. Продуктом консалтингу як виду діяльності є консалтингова послуга. Консалтингова послуга являє собою інтелектуальний продукт³.

Нашими зарубіжними колегами консалтинг розглядається насамперед як «інформаційна послуга»⁴. Слід визнати, що поняття «інформаційна послуга» є досить поширеним у науковому обігу, проте при глибшому аналізі цієї сфери діяльності виявляється, що ця категорія вивчена недостатньо, а існуючі дослідження ґрунтувалися на теоретичному постулаті – інформації як об'єкті цивільного права, ігноруючи її роль у сфері здійснення господарської діяльності, де вона набуває свого економічного змісту.

Отже, звернімося до економічного змісту поняття консалтингу як об'єкта господарсько-правових відносин. Консалтинг – це діяльність спеціалізованих компаній із надання інтелектуальних послуг виробникам, продавцям, покупцям (поради і рекомендації) з різноманітних питань виробничої діяльності, фінансів, зовнішньоекономічної діяльності, створення та реєстрації фірм, дослідження й прогнозування ринків товарів і послуг, розробки бізнес-проектів, маркетингових програм, інноваційної діяльності, пошуку шляхів виходу з кризових ситуацій, підготовки статутних документів у разі створення нових підприємств і організацій тощо⁵.

У Великому енциклопедичному юридичному словнику вказано, що консалтинг (англ. *consulting*, буквально – консультуючий, від лат. *consultere* – радитись, просити поради) – діяльність, пов'язана з наданням консультативних послуг виробникам, продавцям і покупцям стосовно широкого кола економічних (у т.ч. зовнішньоекономічних), правових, організаційних та інших питань (наприклад, з дослідження і прогнозування

ринку збуту, аналізу виробничо-господарської діяльності підприємства, оцінки економіко-технічних проєктів, оподаткування, управління виробництвом, оцінка ризиків тощо). Такий вид діяльності здійснюється фізичними або юридичними особами і регулюється нормами договірної права⁶.

Аналіз наведених вище визначень спонукає до висновку, що в більшості існуючих у науковій літературі визначень поняття «консалтинг» розкривається саме як діяльність з надання відповідних послуг у різноманітних сферах. Отже, поняття «консалтинг» є ширшим, ніж поняття «консалтингова діяльність», оскільки консалтинг включає в себе діяльність фізичних та юридичних осіб щодо надання консультацій з найрізноманітніших питань. Натомість консалтингова діяльність є видом господарської діяльності, тобто діяльністю суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямованою на надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність. З огляду на викладене доходимо висновку, що наукові категорії «консалтинг» та «консалтингова діяльність» є різними категоріями.

Слід звернути увагу на відсутність визначення консалтингової діяльності в законодавстві України, яке застосовувалося б для господарського обороту і врахувало специфіку господарських правовідносин.

Узагальнюючи поняття та ознаки консалтингової діяльності, сформулюємо її завдання, характерні для всіх сфер її проведення, серед яких:

- розробка допомоги при вирішенні проблем;
- забезпечення комплексної допомоги;
- гарантування системного характеру рекомендованих рішень.

Тому консалтинг можна охарактеризувати як допомогу суб'єктам господарювання в розробці комплексних і системних рішень проблем, що виникають при здійсненні професійної діяльності⁷.

До прикладу, Л. Б. Сітдікова аналізує у своїх роботах розроблений Європейською федерацією асоціацій з економіки і управління (FEACO) офіційний довідник, який передбачає 104 різновиди консалтингових послуг і угруповує їх залежно від напряму надання відповідних послуг:

- 1) загальне управління – визначення конкурентоспроможності кон'юнктури ринку, міжнародне управління, управління якістю, кризове управління тощо (усього 20 різновидів послуг);
- 2) адміністрування – аналіз документообігу, розміщення і переміщення відділів, регулювання ризику тощо (сім різновидів);
- 3) фінансове управління – оцінка капітальних витрат, зниження собівартості, оподаткування тощо (дев'ять різновидів);
- 4) управління кадрами – культура корпорацій, пошук кадрів, мотивація, вирішення конфліктів тощо (двадцять різновидів);
- 5) маркетинг – реклама і сприяння збуту, корпоративний образ і відносини з громадськістю, соціально-економічні дослідження й прогнозування тощо (14 різновидів);
- 6) виробництво – автоматизація, використання обладнання та його технічне оснащення, управління запасами тощо (16 різновидів);
- 7) інформаційні технології – застосування комп'ютерів в аудиті й оцінці, адміністративні інформаційні системи, внутрішній аудит інформаційних систем тощо (дев'ять різновидів);
- 8) спеціалізовані послуги – навчальне консультування, консалтинг інженерний, екологічний, інформаційний і юридичний, з управління розподілом матеріалів, з матеріально-технічного постачання, щодо телекомунікацій, консалтинг в державному секторі тощо (дев'ять різновидів)⁸.

Наукова література послуговується значною кількістю класифікацій, які відносять до консалтингової діяльності надання занадто широкого переліку послуг, які не є тільки консалтинговими. Найбільш обґрунтованою, на думку автора, є класифікація консалтингової діяльності за критерієм сфери її здійснення:

- 1) *консалтингова діяльність у економічній сфері*: податкове планування та оптимізація оподаткування, постановка й ведення бухгалтерського обліку, розміщення, купівля, емісія цінних паперів, оцінка майнових комплексів, консультування за видами страхування, збільшення прибутку, зниження собівартості, неплатоспроможність (банкрутство), оцінка немайнових прав та інтересів, системний і фінансовий аналіз господарської діяльності, брокерське обслуговування тощо;
- 2) *консалтингова діяльність у соціальній сфері*: консультування з проблем соціальних організацій (організації в системі освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту) або про місце організації в системі соціальних відносин;
- 3) *консалтингова діяльність у юридичній сфері*: консультування зі створення правової бази організації, функціонуванню організацій;
- 4) *консалтингова діяльність в культурній сфері*: консультування організацій соціокультурної сфери як загальної одиниці всередині установ культури з проблем їх функціонування;
- 5) *консалтингова діяльність у політичній сфері*: консультування з проблем функціонування як політичних організацій, так і будь-яких їхніх типів з політичних проблем;
- 6) *консалтингова діяльність в екологічній сфері*: консультування з екології природи, людини, соціальної екології тощо;
- 7) *консалтингова діяльність у сфері управління*: антикризове управління, реструктуризація, управлінський облік і діловодство, стратегічне планування та менеджмент, розробка організаційних структур і систем керування, діагностика, організаційний розвиток, управління організаційними змінами, розробка посадових інструкцій;

8) *консалтингова діяльність щодо інвестиційних проектів*: розробка, комплексна експертиза, аналіз і моніторинг, супровід інвестиційних проектів, підготовка інвестиційних меморандумів, управління фінансовими ризиками, лізинг, франчайзинг, розробка бізнес-планів, техніко-економічних обґрунтувань та ін.;

9) *консалтингова діяльність у сфері інтелектуальної власності*: інжиніринг, оцінка технологічних можливостей організації, створення виробничої інфраструктури, впровадження нових технологій і техніки, виробничий дизайн, ресурсне забезпечення, контроль якості, логістика;

10) *консалтингова діяльність в інформаційній сфері*: створення та супровід спеціалізованих баз даних, системне інтегрування, створення і супровід комп'ютерних систем і мереж, автоматизація офісів і документообігу, телекомунікації, реклама та зв'язки з громадськістю, маркетинг, надання інтернет-ресурсів, питання щодо безпеки на виробництві, в приватному секторі, громадських місцях.

На думку автора, ця класифікація є юридично значущою. Класифікаційні групи багато в чому зумовлюють зміст нормативних моделей договору на оплатне надання консультаційних послуг⁸. Одразу зазначимо, що консалтингова діяльність у сфері охорони здоров'я має низку суттєвих ознак, зумовлених власними особливостями сфери її здійснення – охороною здоров'я, під якою традиційно передусім розуміється сфера надання медичних послуг.

Проте при детальному аналізі вітчизняного законодавства в сфері охорони здоров'я стикаємося з проблемою відсутності легального визначення поняття «медичина». У законодавстві містяться лише такі етимологічно спільні поняття, як «медична освіта», «медична практика», «медична діяльність», «медична допомога», «медична інформація», «медичний експеримент» тощо. Наведені та інші поняття, що містяться у законодавстві і є дотичними до сфери медицини, охоплюються правовою категорією «охорони здоров'я». Оскільки пріоритетною метою даного дослідження є вироблення теоретичних узагальнень та практичних рекомендацій щодо регулювання договірних відносин у зазначеній сфері, проблеми аналізу і визначення співвідношення таких понять, як «охорона здоров'я» та «медичина» у вітчизняній правовій доктрині залишаються за межами даної роботи, а в представленій ми перебуватимемо у полі усталеного на сьогодні правового категоріального апарату.

Відповідно до Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я»⁹ під охороною здоров'я розуміють систему заходів, які здійснюються органами державної влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, закладами охорони здоров'я, медичними та фармацевтичними працівниками і громадянами з метою збереження й відновлення фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості її життя.

Побудова нової системи охорони здоров'я зумовлює особливості внутрішньої диференціації сфер консалтингу в сфері охорони здоров'я. Так, консалтинг у сфері прав пацієнтів складається із таких напрямів:

– забезпечення якості та доступності послуг охорони здоров'я відповідно до міжнародних стандартів та національних клінічних протоколів;

– перехід від політики подолання наслідків порушень прав пацієнтів до політики їх запобігання;

– зростання рівня задоволення населення послугами сфери охорони здоров'я;

– створення для людей з особливими потребами відповідного життєвого середовища;

– забезпечення належного громадського контролю в сфері надання медичних послуг та закупівель.

Консалтинг у сфері забезпечення дотримання професійних прав та інтересів медичних працівників має такі напрями:

– участь медичної громадськості та пацієнтів в реалізації політики в сфері охорони здоров'я та управлінні закладами охорони здоров'я;

– безперервність освіти й професійної підтримки як чинника професійного зростання та зростання рівня економічного добробуту;

– підвищення соціального престижу і поваги до професії медичного працівника, рівня заробітної плати в сфері охорони здоров'я;

– ефективна економічна мотивація до продуктивної і якісної праці;

– законодавче врегулювання вимог професійної етики медичних працівників, правове та інституційне забезпечення самоврядності медичних професій.

Консалтинг у сфері державного управління охорони здоров'я передбачає:

– досягнення балансу між потребами населення у послугах з охорони здоров'я, пріоритетами суспільства у сфері охорони здоров'я і обсягами фінансових ресурсів, які спрямовуються на забезпечення зазначеної мети;

– зміцнення трудового потенціалу за рахунок підвищення якості медичної допомоги, збільшення обсягів профілактики захворювань та ефективної діяльності громадської охорони здоров'я.

Слід виділити окремі регіональні задачі консалтингу в сфері охорони здоров'я:

– розробка нових механізмів фінансування сфери охорони здоров'я з урахуванням розмежування рівнів надання медичної допомоги населенню;

– розвиток первинної медичної допомоги на засадах загальної практики сімейної медицини;

– структурна перебудова екстреної медичної допомоги відповідно до Закону України «Про екстрену медичну допомогу»¹⁰;

– розвиток перинатальної допомоги;

– формування мережі закладів охорони здоров'я вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги;
– поліпшення кадрового та матеріально-технічного забезпечення, передусім первинної ланки надання медичної допомоги населенню.

Хід реформування сфери охорони здоров'я відбувається на тлі активної участі громадських організацій, лікарських професійних організацій, комунікативного та наукового супроводу, який має бути складовою консалтингу у сфері охорони здоров'я.

Підсумовуючи викладене вище зазначимо, що у зв'язку з переходом до ринкової економіки різко зросла потреба і в отриманні консультаційних послуг. Проте зберігається значний простір правової невизначеності у названій сфері саме в галузі охорони здоров'я. На сьогодні виразно проявляється неповнота і суперечність правових норм, що регулюють поведінку суб'єктів консультаційної діяльності, чому сприяє неопрацьованість понятійного апарату у даній сфері правовідносин. В умовах недостатності теоретичних розробок, а також нормативно-правової регламентації зазначених відносин правозастосовна діяльність судів позабавлена теоретичного підґрунтя для їх правильної класифікації. Вказана проблема вимагає комплексного рішення, враховуючи широке змістовне значення такого поняття, як «консалтингова діяльність в сфері охорони здоров'я» та розробки відповідного законодавства.

¹ Про схвалення Концепції побудови нової національної системи охорони здоров'я України : проект розпорядження Кабінету Міністрів України ; розроблено Міністерством охорони здоров'я України на виконання доручення Кабінету Міністрів України : [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.moz.gov.ua/ua/portal/Pro_20140714_0.html

² Князева Н. В. Консалтинг: определения и особенности / Н. В. Князева : [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.pnalog.ru/material/konsalting-opredeleniya-osobnosti>

³ Рак Ю. А. Основні тенденції розвитку світового ринку консалтингових послуг / Ю. А. Рак // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2012. – № 108. – Ч. 2. – С. 92.

⁴ Ситдикова Л. Б. Правовое регулирование отношений в сфере оказания информационных и консультационных услуг : дисс. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.03. – М. : Академия труда и социальных отношений. – 2009 : [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.disscat.com/content/pravovoe-regulirovanie-otnoshenii-v-sfere-okazaniya-informatsionnykh-i-konsultatsionnykh-usl#ixzz3ORaUsQvI>

⁵ Економічна енциклопедія / за ред. Л. М. Вороновича, С. В. Мочерного. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – Т. 1. – 864 с.

⁶ Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. – К. : Вид-во «Юридична думка», 2007. – 992 с. – С. 379.

⁷ Аминов В. А. Консалтинг и право / В. А. Аминов // Журнал Консалтинг : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.i2r.ru/static/229/out_3728.shtml

⁸ Ситдикова Л. Б. Проблемы классификации консультационных услуг / Л. Б. Ситдикова : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nauka-pravo.org/m/articles/view/Проблемы-классификации-консультационных-услуг>

⁹ Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/2801-12

¹⁰ Про екстрену медичну допомогу : Закон України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/5081-17

Резюме

Гордієнко Р. Л. Особливості та перспективи здійснення консалтингової діяльності в сфері охорони здоров'я.

Необхідність правового переосмислення здійснення консалтингової діяльності в сфері охорони здоров'я зумовлена тим, що упродовж тривалого часу питання щодо надання інформаційних і консультаційних послуг не викликало інтересу в цивільній та господарсько-правовій доктрині. Ситуація, що склалася, пояснюється насамперед станом вітчизняної економіки та сфери охорони здоров'я, що були отримані у спадок від командно-адміністративної системи, де велика частина послуг такого роду надавалася на безоплатній основі.

Ключові слова: консалтинг, організація консалтингу, охорона здоров'я, медицина.

Резюме

Гордиенко Р. Л. Особенности и перспективы осуществления консалтинговой деятельности в сфере здравоохранения.

Необходимость правового переосмысления осуществления консалтинговой деятельности в сфере здравоохранения предопределена тем, что на протяжении длительного времени вопросы предоставления информационных и консультационных услуг не вызывали интереса в гражданской и хозяйственно-правовой доктрине. Сложившаяся ситуация объясняется в первую очередь состоянием отечественной экономики и сферы здравоохранения, полученными в наследство от командно-административной системы, где большая часть услуг такого рода предоставлялась на бесплатной основе.

Ключевые слова: консалтинг, организация консалтинга, здравоохранение, медицина.

Summary

Gordienko R. Specific Features and Perspectives of the Consulting Activity in the Sphere of Healthcare.

The article concerns the rethinking of legal implementation consulting activities in the health sector due to the fact that for a long time studying for the provision of information and advisory services has caused interest in civil and commercial law doctrine.

Key words: consulting, organizing consulting, healthcare, medicine.